

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 30 mars 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ackordslån och stödlån åt jordbrukare jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 10 februari 1933 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 92, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för utlämnande, i huvudsaklig överensstämmelse med de bestämmelser, vilka finnas intagna i det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till kungörelse, av ackordslån och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade kostnader för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln och benämning »Ackordslån och stödlån åt jordbrukare» anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 240 av herr *Gabrielsson*, vari hemstälts, att riksdagen måtte bestämman samma villkor för egnahemslåntagare som för annan jordbrukare att komma i åtnjutande av stödlån;

2) I: 242 av herr *Svensson, Martin*, vari hemstälts,

a) att riksdagen ville vid bifall i huvudsak till Kungl. Maj:ts proposition nr 92 bemyndiga Kungl. Maj:t att rörande anslagets användning meddela sådana föreskrifter, att den, som erhållit stödlån enligt kungörelsen den 30 juni 1932 (nr 366) om ackordslån och stödlån till jordbrukare eller kungörelsen den 17 juni 1932 (nr 296) om stödlån till egnahemslåntagare, må kunna beviljas ytterligare stödlån till högst det belopp, som motsvarar skillnaden mellan ettusentvåhundrafemtio kronor och förut tilldelat belopp,

b) att de synpunkter motionären framhållit i övrigt (avseende närmast att fordran på säkerhet skall vara ovillkorlig) beaktas;

3) I: 250 av herr *Löfvander*, likalydande med II: 418 av herr *Nilsson* i Hörby, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag till kungörelse om ackordslån och stödlån till jordbrukare, att bestämmelsen i 14 § om länenämnds befogenhet att i vissa

fall fordra säkerhet för utlämnat lån bortfaller, samt att maximibeloppet för stödlån höjes från av Kungl. Maj:t föreslagna sjuhundrafemtio kronor till femtonhundra kronor; samt

4) II: 417 av herr *Herou m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att för utlämnande av ackords- och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade kostnader för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000,000 kronor; samt att därvidlag för utlämnande av lån skall gälla de bestämmelser, som av departementschefen föreslagits, dock med den ändringen, att maximiprocenten för stödlån må sättas till 2,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Kungörelsen den 30 juni 1932 om ackordslån och stödlån till jordbrukare uppställer som allmänna förutsättningar för att lån skall kunna beviljas, att vederbörande jordbrukare på grund av rådande jordbrukskris kommit i ekonomiska svårigheter, att han är i trängande behov av ekonomiskt bistånd, samt att han kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna och i övrigt finnes förtjänt av bistånd. Till jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än den 1 maj 1931, får lån ej utlämnas i annat fall, än då förre innehavaren avlidit och i anledning därav jordbruket övertagits av delägare i dödsboet eller efterlevande make. Lån kan beviljas dels för underlättande av ackord (ackordslån), dels ock för betalning av gäld annorledes än vid ackord eller för anskaffande av för fastighetens fortsatta brukande oundgängligen nödiga levande eller döda inventarier (stödlån). Utöver vad som framgår av det redan sagda fordras för erhållande av ackordslån, att gäldenärens ställning på grund av krisen blivit så försämrad, att skulderna överstiga värdet av tillgångarna, samt att det med hänsyn till ackordets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt synes sannolikt, att han efter ackordets genomförande skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk och därunder göra rätt för sig. I anslutning härtill lämnas beträffande ackordet vissa närmare föreskrifter, som måste uppfyllas, om ackordslån skall kunna beviljas, däribland att de i ackordet deltagande borgenärerna icke få i ackordet erhålla mer än 60 procent av fordringsbeloppet. I fråga om storleken av ackordslån stadgas, att detsamma ej får överstiga ett belopp av 400 kronor, ökat med 20 procent av det år 1932 gällande taxeringsvärdet å den av gäldenären brukade fastigheten, samt att det ej i något fall får utgå med högre belopp än 5,000 kronor. Vid bestämmande av lånebeloppets storlek skall i övrigt iakttagas, att de i ackordet deltagande borgenärerna icke genom ackordslånet erhålla, utöver vad med hänsyn till gäldenärens tillgångar och skulder kan anses belöpa å deras fordringar, mer än 5 procent av fordringsbeloppet. Återbetalning av ackordslån skall verkställas med en femtedel om året med början år 1939. Å ackordslån erlägges under de två första åren ej någon ränta. Därefter skall gäldas ränta efter 5 procent om året å halva lånebeloppet och, sedan amorteringsskyldighet inträtt, å lånet i dess helhet. — Beträffande stödlån har stadgats, att sådant lån får beviljas allenast där det synes sannolikt, att sökanden, om dylikt lån erhålles, skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk. Stödlån får ej överstiga ett belopp av 1,500 kronor. Lånet skall

återbetalas med en sjundedel årligen med början år 1936. Åtager sig låntagaren att enligt godkänd plan och kostnadsberäkning utföra visst, närmare angivet, förbättringsarbete å den av låntagaren brukade fastigheten, skall emellertid så stor del av lånet, som motsvarar beräknade kostnaden för arbetet, dock ej mer än 750 kronor, anses gulden, då arbetet inom föreskriven tid vederbörligen utförts. Berörda tid må ej bestämmas längre än till dess 3 år förflutit från lånets beviljande. Ränta å stödlån skall i regel ej erläggas.

Handläggningen av ärenden rörande ackordslån och stödlån ankommer på den av Kungl. Maj:t utsedda centralnämnden för ackords- och stödlåneärenden samt de likaledes av Kungl. Maj:t utsedda lånenämnderna, en för varje hushållningssällskaps verksamhetsområde. Ansökan om lån skall göras hos vederbörande lånenämnd. I fråga om stödlån har stadgats, att dylik ansökan borde göras före den 1 september 1932. Någon viss tid, inom vilken ansökan om ackordslån borde ingivas, är ej föreskriven. Kungl. Maj:t fastställer, efter framställning av lånenämnd, de belopp, inom vilka ackordslån och stödlån må av nämnden beviljas. Framställningen insändes av lånenämnden till centralnämnden, som har att med eget utlåtande överlämna densamma till Kungl. Maj:t. I den mån av Kungl. Maj:t för ändamålet fastställda belopp därtill förslå äger sedan lånenämnden bevilja lån. Över lånenämndens beslut kan klagan föras hos centralnämnden.

För beviljat lån skall ställas säkerhet, som lånenämnden finner sig kunna godtaga. Beviljat lånebelopp utbetalas av länsstyrelsen. Förfallen ränta och amortering skall för varje kalenderår före årets utgång av låntagaren inbetalas till länsstyrelsen, som det åligger övervaka, att låntagaren fullgör sina skyldigheter i avseende å honom beviljat lån.

För centralnämnden och lånenämnden för ackords- och stödlåneärenden har Kungl. Maj:t utfärdat *instruktion den 30 juni 1932* (nr 367). Enligt denna skall centralnämnden bestå av fem ledamöter och lika antal suppleanter samt lånenämnd, där Kungl. Maj:t ej annorlunda bestämmer, bestå av tre ledamöter och lika antal suppleanter. Ledamöter och suppleanter förordnas av Kungl. Maj:t. Varje lånenämnd skall utse låneombud i orterna till antal och med verksamhetsområde, som centralnämnden efter förslag av lånenämnden bestämmer. Dylikt låneombud skall hava till uppgift att biträda lånenämnden och verka för låneverksamhetens ändamålsenliga bedrivande ävensom att med råd och hjälp tillhandagå allmänheten i ärenden, vilka angå ackords- eller stödlån, såsom med upprättande av låneansökningar, uppgörande av förteckningar över tillgångar och skulder samt upptagande och bedrivande av ackordsförhandlingar. Närmare föreskrifter rörande låneombud tillkommande arbetsuppgifter meddelas av vederbörande lånenämnd.

I detta sammanhang torde böra erinras, att 1932 års riksdag (skr. nr 368) för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,100,000 kronor för ett med nu ifrågavarande ändamål närbesläktat syfte, nämligen utlämnande av *stödlån till egna hemslåntagare*. Bestämmelser angående dessa lån hava meddelats i kungörelse den 17 juni 1932 (nr 296). Enligt berörda kungörelse kan innehavare av jordbrukslån eller bostadslån från egna hemslånefonden, i den mån sagda anslag därtill förslår, erhålla särskilt understöd (stödlån), under förutsättning att han finnes vara i trängande behov av ekonomiskt bistånd, att han kan antagas hava gjort vad på honom skäligen ankommit för egna hemsföre-

tagets behöriga skötsel ävensom i övrigt finnes förtjänt av bistånd, samt att det synes sannolikt att han, om stödlån erhålles, skall kunna behålla lägenheten. Stödlån, som nu nämnts, kan beviljas för utförande av förbättringsarbete å lägenheten, för anskaffande av för lägenhetens fortsatta brukande nödiga levande eller döda inventarier eller för betalning av överhängande gäld. Högsta belopp, som till en och samme person kan utgivas i stödlån, är bestämt till 750 kronor. Stödlån skall återbetalas med en sjundedel årligen från och med fjärde året efter utgången av det kalenderår, varunder lånet beviljats, låntagaren obetaget att när som helst under lånetiden göra avbetalningar å lånet utöver amorteringsplanen. Avser stödlånet utförande av förbättringsarbete, skall lånet anses guldett, då arbetet inom föreskriven tid, högst 3 år från lånets beviljande, vederbörligen utförts. Ränta skall som regel ej erläggas. Ansökan om stödlån prövas av vederbörande förmedlare av egnahems lån. I fråga om ansökningstiden är stadgat, att dylik ansökan borde vara inlämnad före den 15 augusti 1932. Beviljat stödlån skall för godkännande underställas statens egnahemsstyrelse. För lånet skall lämnas säkerhet, som låneförmedlaren finner sig kunna godtaga. Avser lånet utförande av förbättringsarbete och har mellan låneförmedlaren och låntagaren överenskommit, att lånet skall utbetalas i mån av arbetets utförande, är säkerhet dock ej erforderlig.

Kungl. Maj:ts förslag innebär huvudsakligen följande.

För att möjliggöra utlämnande av ackordslån och stödlån åt jordbrukare jämväl under nästa budgetår föreslår Kungl. Maj:t anvisande av ett anslag av 10,000,000 kronor. I de nu gällande grunderna för sådant understöds erhållande innefattar propositionen i huvudsak följande avvikelser, grundade på den erfarenhet, som vunnits under den tid statens ifrågavarande understödsverksamhet bedrivits.

Beträffande ackordslånen innebär Kungl. Maj:ts förslag att det procenttal, varmed utdelning i ackordet högst må medgivas, höjes från nuvarande 60 procent till högst 70 procent.

Genomförande av ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 140 framlagt förslag gående ut på att uppskov skall kunna beviljas med erläggande av ränta och amortering å lån från egnahemslånefonden har ansetts böra föranleda att stödlån icke beviljas för betalande av gäld hos egnahemslåneförmedlaren. Vidare avses att maximibeloppet för stödlån begränsas till 750 kronor. Lånesökande, som uppburit stödlån enligt 1932 års bestämmelser, skall icke vara utesluten från möjlighet att erhålla sådant lån jämväl från det nya anslag, som kan komma att anvisas, i vidare mån än att summan av de erhållna stödlånebeloppen icke får överstiga 750 kronor. På grund av den föreslagna nedsättningen av maximibeloppet för stödlån till 750 kronor har lånet ansetts böra i sin helhet få gäldas genom inom föreskriven tid vederbörligen utfört arbete. Med avseende å hjälpverksamhetens organisation har sådan ändring funnits böra vidtagas att särskilda ombud för ackordslåneärenden och särskilda ombud för stödlåneärenden utses. Vidkommande den lånesökanden nu medgivna besvärshöjningen innefattar

Kungl. Maj:ts förslag att besvär icke får föras över beslut, som gäller ställande av säkerhet för lån och att ej heller överklagande hos Kungl. Maj:t över centralnämndens beslut får äga rum. I fråga om säkerhet för lån har den nuvarande bestämmelsen om skyldighet för låntagare att för lånet ställa den säkerhet, som lånenämnden finner sig kunna godtaga, ersatts med ett stadgande av innebörd att för lånet skall, om lånenämnden finner så skäligen kunna påfordras, lämnas av nämnden godkänd säkerhet.

Utskottet.

Såsom departementschefen anført torde av utredningen i ärendet hava till fullo bestyrkts behovet av att i det alltjämt rådande krisläget fortsätta stödåtgärder från statens sida vidtagas, avseende att förhjälpa mindre jordbrukare till nödiga kontanta medel för de mest trängande utbetalningarna. Utskottet anser sig därför böra förorda, att anslag för sådant ändamål anvisas jämväl för budgetåret 1933/1934. Med avseende å de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för den fortsatta hjälpverksamheten, vilka som bilaga fogats vid detta utlåtande, har utskottet i huvudsak icke någon erinran. Utskottet ingår därför i det följande närmare härfpå allenast i de avseenden, vari motionsvis framställts ändringsyrkanden.

Utskottet delar de i motionen I:240 uttalade betänkligheterna mot att såsom Kungl. Maj:ts förslag innebär egnahemslåntagare skulle med avseende å möjligheten att erhålla stödlån komma att intaga en ofördelaktigare ställning än andra jordbrukare i det att för gäldande av ränta eller amortering å egnahemsstatslån stödlån ej skulle utgå. Uppenbart är nämligen att den möjlighet att erhålla betalningsansånd, som enligt den av utskottet i utlåtande nr 46 tillstyrkta propositionen nr 140 skulle tillkomma egnahemslåntagare — en i och för sig ej oväsentlig förmån — icke torde kunna uppväga den övriga jordbrukare tillkommande fördelen att kunna erhålla stödlån, en fördel, som beträffande löpande budgetåret tillkommer även egnahemslåntagare. En omständighet som synes göra egnahemslåntagares ställning särskilt vanskelig i förevarande avseende är att betalningsansånd enligt berörda proposition endast skall kunna medgivas intill ett visst för varje låneförmedlare av Kungl. Maj:t — inom ramen för en av riksdagen medgiven summa — bestämt totalbelopp samt att en egnahemslåntagare följaktligen kan komma i den belägenheten att varken erhålla betalningsansånd eller stödlån och sålunda bliva helt utestängd från den ekonomiska hjälp, varav egnahemslåntagare liksom andra mindre jordbrukare vitsordats vara i behov. Man bör icke heller förbise, att Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende kan inbjuda till försök att kringgå bestämmelserna. Statens egnahemsstyrelse har ock uttalat betänkligheter mot att möjligheter till betalningsansånd öppnades i den utsträckning Kungl. Maj:ts förslag innebär, men har med utgångspunkt från att genom utlämnande av stödlån till innehavare av jordbruksegnahemslån

uppskovsförfarandet skulle behöva anlitas blott i undantagsfall tillstyrkt den föreslagna uppskovsanordningen.

På grund av det anförda anser sig utskottet böra förorda sådan ändring i de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för ackords- och stödlån åt jordbrukare att jämväl egnahemslåntagare må kunna erhålla stödlån för gäldande av ränta eller amortering å lån ur egnahemslånefonden. Härvid förutsätter utskottet dock, att stödlån i första hand beviljas för betalning av annan överhängande gäld.

Rörande det högsta belopp, vartill stödlån må utlämnas till en och samme jordbrukare, har i motionerna I: 250 och II: 218 samt II: 417 ifrågasatts en höjning av det i propositionen upptagna beloppet av 750 kronor. Sålunda har i förstnämnda båda motioner föreslagits ett maximibelopp av 1,500 kronor eller det högsta belopp, vartill beträffande det för löpande budgetåret anvisade anslaget stödlån kunna i särskilda fall utgå. Motionen II: 417 avser en höjning av maximibeloppet till 2,000 kronor, i samband varmed ifrågasattes en höjning av anslagsbeloppet till 20,000,000 kronor.

Utskottet är medvetet om att fall kunna förekomma, då möjligheten att tilldela ett högre belopp än Kungl. Maj:t nu föreslagit kan vara av stort värde. Det avgörande synes emellertid utskottet vara att så många behövande som möjligt kunna beredas hjälp. Härvid måste hänsyn tagas till det begränsade anslag, som kan komma att stå till förfogande för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår. Ur angivna synpunkter och då möjlighet för övrigt finnes för erhållande i förekommande fall av ackordslån anser utskottet i likhet med departementschefen vägande skäl tala för att en begränsning sker i det nuvarande maximibeloppet.

Utskottet, som icke har något att erinra mot vad Kungl. Maj:t föreslagit i förevarande avseende, kan sålunda icke förorda de motionsvis framförda förslagen om en höjning av maximibeloppet. Icke heller kan utskottet tillstyrka att, såsom i motionen I: 242 ifrågasatts, lånesökande, som uppburit stödlån enligt 1932 års kungörelse, må kunna erhålla sådant lån jämväl från det nya anslaget i annan mån än att de erhållna stödlånebeloppen icke överstiga 750 kronor.

Beträffande frågan i vad mån säkerhet bör fordras för erhållande av stödlån har departementschefen anfört följande.

»För egen del anser jag det visserligen icke obilligt, att den låntagande jordbrukaren, om och i den mån förmåga därtill finnes, ställer säkerhet för lånet. Äger låntagaren sålunda möjlighet att lämna fastighetsinteckning, som, ehuru liggande utom fastighetens normala belåningsvärde, dock icke kan anses helt värdelös, synes dylik säkerhet böra avfordras honom. Bortsett från nu angivna fall torde emellertid skälig säkerhet endast undantagsvis stå att erhålla. Då lånet sökes, torde låntagaren hava till det yttersta prövat möjligheterna att annorledes uppbringa me-

del. Utsikterna att anskaffa vederhäftig borgen torde i den situation, låntagaren befinner sig, vara mycket små. Måhända är han i stånd att lämna den säkerhet, som inventarieinteckning innebär. Då emellertid en jordbrukare, som belånat sina inventarier, kan riskera att i fortsättningen icke bliva beviljad den kredit, vartill han ofta torde vara hänvisad vid inköp av utsäde, gödningsämnen och andra för jordbruksdriften nödvändiga varor, synes denna form av säkerhet merendels mindre lämplig. Det förefaller mig i betraktande av vad jag nu anfört mest tilltalande att icke uppställa någon ovillkorlig fordran på säkerhet. Finner lånenämnden, att ur de synpunkter, jag här framhållit, låntagaren skäligen kan avfordras säkerhet för lånet, bör så ske. I annat fall torde lånet kunna lämnas utan att säkerhet därför ställas. De bästa garantierna för lånets återbetalning torde dock vara att finna i låntagarens vilja att göra rätt för sig, hans skötsamhet och förmåga att driva ett jordbruk.»

I anslutning härtill innefattar Kungl. Maj:ts förslag att för sådant lån skall, om vederbörande lånenämnd finner så skäligen kunna påfordras, lämnas av nämnden godkänd säkerhet.

Motionerna I:250 och II:418 innebära i nu förevarande avseende, att bestämmelsen om lånenämnds befogenhet att i vissa fall fordra säkerhet skulle utgå. I motionen I:242 göres däremot gällande att kravet på säkerhet bör vara ovillkorligt.

Utskottet har för egen del samma allmänna syn på förevarande fråga, som kommit till uttryck i vad departementschefen anfört. Utskottet anser dock, att man bör fasthålla vid att det här gäller lån, för vars återbetalning ordinärt sett säkerhet bör ställas, även om denna, såsom departementschefen ock antytt, mången gång icke kan bliva av önskvärd beskaffenhet. Enligt vad utskottet erfarit har emellertid under den tid stödlåneverksamheten pågått som regel oöverstigligen svårigheter ej mött för ställande av säkerhet. Å andra sidan håller utskottet före, att den omständigheten att en eljest för jordbruk lämplig och i övrigt skötsam person icke kan anskaffa säkerhet icke bör utesluta honom från möjligheten att erhålla stödlån. Med nu angiven uppfattning kan utskottet icke biträda vare sig det ena eller det andra av de i förevarande avseende motionsvis framställda förslagen.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionen I:240 samt med avslag å motionerna I:242 samt I:250 och II:418 ävensom II:417 för utlämnande, i huvudsaklig överensstämmelse med de bestämmelser, vilka finnas intagna i det vid detta utlåtande fogade förslag till kungörelse med av utskottet däri föreslagen ändring, av ackordslån och stödlån åt jordbrukare samt för bestridande av med låneverksamheten förenade

kostnader för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln och benämning »Ackordslån och stödlån åt jordbrukare» anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Stockholm den 30 mars 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 46.

Billaga.

Förslag
till
kungörelse om ackordslån och stödlån till jordbrukare.

Härigenom förordnas som följer:

Inledande bestämmelser.

1 §.

Jordbrukare, som på grund av rådande jordbrukskris kommit i ekonomiska svårigheter och är i trängande behov av ekonomiskt bistånd, må, under förutsättning att han kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna och i övrigt finnes förtjänt av bistånd, kunna, i den mån tillgängligt anslag det medger, erhålla lån av statsmedel enligt bestämmelserna i denna kungörelse.

Till jordbrukare, som tillträtt den av honom brukade fastigheten senare än den 1 maj 1931, må lån icke utlämnas i andra fall än då förre innehavaren avlidit och i anledning därav jordbruket övertagits av delägare i dödsboet eller av efterlevande make eller då barn genom köp eller arrendeavtal övertagit sina föräldrars fastighet och dessas ekonomiska ställning vid avtalets slutande får antagas hava varit sådan, att den enligt denna kungörelse skulle berättiga till erhållande av lån.

2 §.

Lån må beviljas dels för underlättande av genomförande av ackord (*ackordslån*), dels ock för betalning av gäld annorledes än vid ackord eller för anskaffande av för fastighetens fortsatta brukande oundgängligen nödiga levande eller döda inventarier (*stödlån*). För gäldande av ränta eller amortering å lån ur egnahemslånefonden må dock stödlån ej utgå.

Om ackordslån.

3 §.

Ackordslån må beviljas allenast där, å ena sidan, gäldenärens ställning på grund av krisen blivit så försämrad, att skulderna överstiga värdet av tillgångarna, och, å andra sidan, det med hänsyn till ackor-

dets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt synes sannolikt, att han efter ackordets genomförande skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk och därunder göra rätt för sig. Såsom grund för värderingen av gäldenärens tillgångar skall läggas saluvärdet, dock att fastighet ej må äsättas värde, som med mer än tjugo procent avviker från det under 1932 gällande taxeringsvärdet.

Med avseende å ackordet skola, såvitt särskilda omständigheter ej annat föranleda, följande villkor gälla:

1. gäldenärens skulder skola genom ackordet så nedbringas, att skuldsumman, om däri inräknas hälften av ackordslånet, icke överstiger tillgångarnas enligt vad nyss sagts beräknade värde;

2. ackordet skall omfatta jämväl fordran hos gäldenären, för vilken ställts säkerhet i form av pant eller in-teckning, till den del säkerheten kan antagas ej förslå till fordringens gäldande;

3. i samband med ackordet skola betalas förfallen utskyld och arrendavgift ävensom ränta å fordran, varom under 2. sägs, i den mån säkerheten beräknas förslå även till räntans gäldande, såvida icke borgenären medger, att räntan får inestå, samt utfäster sig att under två år från dagen för ackordslånets beviljande icke indriva fordringen;

4. ackordet må icke innebära nedsättning av tjänstehjons och arbetares lönefordran till lägre belopp än dessa varit berättigade att utfå i händelse av konkurs;

5. de i ackordet deltagande borgenärerna må icke i ackordet erhålla mer än sjuttio procent av fordringsbeloppet.

4 §.

Ackordslån må ej överstiga ett belopp av fyrahundra kronor, ökat med tjugo procent av det för 1932 gällande taxeringsvärdet å den av gäldenären brukade fastigheten, och får icke i något fall utgå med högre belopp än femtusen kronor.

Vid bestämmande av lånebeloppets storlek skall i övrigt iakttagas, att de i ackordet deltagande borgenärerna icke genom ackordslånet erhålla, utöver vad med hänsyn till gäldenärens tillgångar och skulder kan anses belöpa å deras fordringar, mer än fem procent av fordringsbeloppet.

5 §.

Ackordslån skall återbetalas med en femtedel om året med början sjunde året efter utgången av det kalenderår, varunder lånet beviljats.

Å ackordslån erlägges under de två första åren icke någon ränta. Därefter gäldas ränta efter fem procent om året å halva lånebeloppet och, sedan amorteringsskyldighet inträtt, å lånet i dess helhet. Hurusom i vissa fall skyldighet kan uppkomma att erlægga ränta utöver vad nu sagts, därom stadgas i 17 §.

Om stödlån.**6 §.**

Stödlån må beviljas allenast där det synes sannolikt, att sökanden, om dylikt lån erhålles, skall kunna fortsätta att driva sitt jordbruk.

Jordbrukare, som äger möjlighet att tillgodose sitt penningbehov genom in-teckning i sin fastighet inom dennas normala belåningsvärde, må ej beviljas stödlån.

7 §.

Stödlån må ej överstiga ett belopp av sjuhundrafemtio kronor.

Den, som erhållit stödlån enligt kungörelsen den 30 juni 1932 (nr 366) om ackordslån och stödlån till jordbrukare eller kungörelsen den 17 juni 1932 (nr 296) om stödlån till egnahemslåntagare, må ej beviljas stödlån enligt denna kungörelse till högre belopp än som motsvarar skillnaden mellan sjuhundrafemtio kronor och förut tilldelat belopp.

8 §.

Stödlån skall återbetalas med en sjundedel om året med början fjärde året efter utgången av det kalenderår, varunder lånet beviljats.

Där låntagare åtagit sig att enligt godkänd plan och kostnadsberäkning utföra förbättringsarbete å den av låntagaren brukade fastigheten, skall så stor del av lånet, som motsvarar beräknade kostnaden för arbetet anses gulden, då arbetet inom föreskriven tid vederbörligen utförts. Med förbättringsarbete förstås dränering eller annan dikning, nyodling, röjning, betesförbättring, byggnadsarbete, anläggning för gödselvärd eller för ensilering, stenbrytning, åtgärder för skogskultur, vägarbete eller liknande. Vid beräkningen av kostnaden för arbetet må låntagaren för redskap och material tillgodoräknas ett belopp av högst etthundra kronor. Den tid, inom vilken förbättringsarbete skall vara utfört, må ej bestämmas längre än till dess tre år förflutit från lånets beviljande.

I den mån ej annat följer av stadgandet i 17 § skall å stödlån ej erläggas ränta.

Om förfarandet i låneärenden m. m.**9 §.**

För behandling av frågor rörande ackordslån och stödlån skola finnas dels en för riket gemensam centralnämnd för ackords- och stödlåneärenden, dels ock för varje hushållningssällskaps verksamhetsområde en låne-nämnd.

Nämnderna utses av Kungl. Maj:t, som jämväl för dem utfärdar instruktion.

10 §.

Vill någon erhålla lån enligt denna kungörelse, skall han därom göra ansökan hos länenämnden i orten; och äger nämnden efter erforderlig utredning att, i den mån av Kungl. Maj:t för ändamålet fastställda belopp därtill förslå, bevilja lån.

Ansökan om stödlån bör göras före den 15 juni 1933.

11 §.

Efter framställning av länenämnd fastställer Kungl. Maj:t de belopp, inom vilka aekordslån och stödlån må av nämnden beviljas. Dylik framställning skall, ställd till Kungl. Maj:t, av länenämnd, sedan förberedande granskning verkställt av inkomna låneansökningar, insändas till centralnämnden, som har att så snart ske kan med eget utlåtande överlämna framställningen till Kungl. Maj:t.

Framställning, som avser fastställande av belopp för beviljande av stödlån, bör inkomma till centralnämnden senast den 1 juli 1933.

12 §.

Då lån beviljas, skall tillika föreskrift meddelas rörande lånets användning och sättet för dess utbetalande, därvid må stadgas att lånebeloppet helt eller delvis skall utbetalas till angiven borgenär. I förekommande fall må ock bestämmas viss tid, inom vilken lånet skall vara till fullo uttaget vid äventyr att rätten till utbekommande av ej lyft belopp skall vara förverkad.

Länenämnds beslut rörande låneansökning skall ofördröjligen tillställas sökanden; och skall, där ej lån beviljats till äskat belopp, sökanden underättas om vad han har att iakttaga, därest han enligt 13 § vill draga frågan under centralnämndens prövning.

13 §.

Är lånesökande missnöjd med länenämnds beslut i ärendet, äger han draga frågan, utom vad angår ställande av säkerhet, varom i 14 § sägs, under centralnämndens prövning genom inlaga, vilken, ställd till centralnämnden, skall insändas till länenämnden och dit inkomma sist å femtonde dagen från det beslutet meddelades; åliggande det länenämnden att skyndsamt, jämte ansökningshandlingarna och eget yttrande, översända inlagan till centralnämnden.

Har låneansökning sålunda kommit under centralnämndens prövning, må centralnämnden, där det med hänsyn till omständigheterna finnes påkallat, vidtaga ändring i länenämndens beslut, dock att lån ej må av centralnämnden beviljas i vidare mån än enligt 11 § för länenämnden fastställda belopp eller medel, som Kungl. Maj:t eljest ställt till förfogande, därtill

förslå. Centralnämndens beslut i ärendet skall utan dröjsmål tillställas sökanden och, i avskrift, lånenämnden.

Centralnämndens beslut må ej överklagas.

14 §.

När lån beviljats, skall låntagaren utfärda skuldförbindelse, däri angivas hans åtaganden i fråga om lånets användning och återbetalande jämte övriga lånevillkor. För lånet skall, om lånenämnden finner så skäligen kunna påfordras, lämnas av nämnden godkänd säkerhet.

15 §.

Då lån av lånenämnd beviljats till äskat belopp eller, där lån medgivits allenast till lägre belopp än sökanden begärt, frågan ej enligt 13 § dragits under centralnämndens prövning, skall lånenämnden till länsstyrelsen översända dels ofördröjligen avskrift av beslutet jämte den av låntagaren utfärdade skuldförbindelsen med tillhörande säkerhetshandlingar dels ock, därest förbättringsarbete skall äga rum, så snart ske kan plan och kostnadsberäkning härför. Länsstyrelsen har att, sedan skuldförbindelse och, i förekommande fall, säkerhetshandlingar inkommit, utan anfordran ofördröjligen utbetala beviljat lånebelopp.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning, där av centralnämnden meddelat beslut, enligt vilket lånebelopp skall utbetalas, kommit lånenämnden tillhanda.

16 §.

Förfallen ränta och amortering skall för varje kalenderår före årets utgång av låntagare inbetalas till länsstyrelsen.

Där lån skall helt eller delvis gäldas genom utförande av förbättringsarbete, åligger det låntagaren att inom två månader efter den för arbetets avslutande bestämda tid till länsstyrelsen inkomma med skriftlig, på heder och samvete avgiven försäkran, att arbetet vederbörligen utförts. Försäkran skall vara till riktigheten bestyrkt av sakkunnig och trovärdig person, som länsstyrelsen godtager.

17 §.

Länsstyrelsen åligger övervaka, att låntagare fullgör sina skyldigheter i avseende å honom beviljat lån.

Länsstyrelsen äger uppsäga lån till omedelbar betalning, där det befinnes, att låntagaren använt lånebeloppet för annat ändamål än som avsetts, eller han visar försumlighet att erlægga föreskriven ränta eller amortering eller att utföra åtaget förbättringsarbete, så ock eljest när sådana förhållanden inträffat, att han med hänsyn till det med lånet avsedda syftet uppenbarligen icke längre bör få tillgodonjuta lånet. Sker upp-

sägning av lånet enligt vad nu sagts, skall, ändå att ränta eljest ej skolat utgå, å lånet gäldas ränta efter fem procent om året från och med uppsägningsdagen.

18 §.

Finner länsstyrelsen, att avskrivning av fordran på grund av utlämnat lån bör äga rum, skall frågan därom underställas Kungl. Maj:t.

Denna kungörelse träder i kraft den

1933.